

DOMAČI PRIJATELJ

Letnik II.

I. aprila 1905.

Štev. 4.

Ta časopis izdaje Vydrova tovarna žitne kave v Pragi VIII. in ga pošilja svojim odjemalcem popolnoma zastonj.

— Na „Domačega Prijatelja“ se ne more naročiti, tudi do inozemstva ne. —

Prerokovanje „Domačega Prijatelja“

o Vydrovi žitni kavi za mesec april:

April pa ima rep zavit,
nihče mu ne verjame,
in vendar še prijatelj zvit
te »prvega« nanj vjame . . .

Veliko noč obhaja vse,
vse v novo gre zelenje,
v življenje novo vstaje vse
in šepeta: vstajenje! . . .

Vse ob kolaču se gosti
in perhe rdeče bije,
ker post imeli smo tri dni,
zdaj konec ni gostije . . .

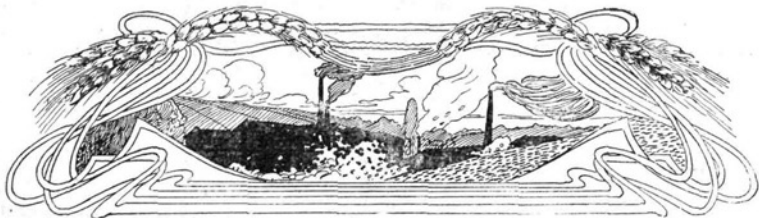
In ko že vse nareže se —
pa misli vsi smo prave,
da najbolj še prileže se
na vse to: časa kave. —

Vydrova žitna kava

ima **najprijetneši** okus od vseh kavinih nadomestil. Odrasli, ki bi se zaradi nervoze radi odvadili bobove kave, pa jim je okus sladove kave premedel, naj pokusijo našo žitno kavo. Dobro prevreta in brez cikorije kuhana daje naša žitna kava z dobrim miekom naravnost idealno — zdravo, tečno in hranljivo pijačo. Vsi hvalijo njen krepek in prijeten okus. Za mlado in staro ni pripravnejšega, cenejšega in zdravejšega zajutрка, kakor je Vydrova žitna kava.

Kdor naroči 5 kg. naše žitne kave, smatra se za naročnika »Domačega Prijatelja« in se mu pošilja list vsak mesec zastonj in poštine prosto naravnost na njegov naslov.

Prosimo naše odjemalce naj priporočajo našo žitno kavo med svojimi znanci.

Izraz najsrčnejše zahvale

naj blagovolijo sprejeti sledeči cenjeni odjemalci, ki so nam s Svojim priporočilom Vydrove žitne kave (od 20. februarja do 20. marca; pridobili novih naročnikov:

Ana Božič, kuharica, Bilčoves.
Alojz Božič, posestnik, Črna.
Alojz Božič, c. kr. gozdar v p. Gorica.
Jv. Burja, kmetovalec, Boh. Bela.
Franc Dacar, pismonoša, Glince pri Ljubljani.
Karolina Deleja, c. kr. poštarica, Rečica.
Angela Divjak, učiteljica, Blej Dobrava.
Fr. Fendernik, krojač, Ljubno.
Viktora Frank, Kastva.
Ivan Germek, učitelj, Bukovica.
Robert Ivanuš, posestnik, Zdole.
Ivan Kaker, solicitator, Ljubljana.
Marija Katz, Staravas.
Hinko Kovačič, poslovodja, Ljubljana.
Franc Kocmur, pek, Ljubljana.
Ivan Kocijančič, Srednjavas v Boh.
Jak. Kovačič, učitelj, Švabek.
Ivan Krajšek, žel, delavec, Razkoše.
Fran Krek, župnik, Vranjapeč.
Jos. Kuhar, Ljubljana.
Anton Lavter, posest. i obč. sluga, Zagorice.
Franc Lukovšek, tovar. stolpnih ur, Podnart.
Jos Mermolja, podžupan, Selo.

Mar. Pajer, sopr. želez. čuvaja, Podnart.
Anton Pogačnik, gost. i župan, Podnart.
Jos. Polovšek, župnik, Artiči.
Franc Rojc, davč. izterjevalec, Radovljica.
Vekoslav Slogar, magaciner, Kanal.
Jerica Schwegel, Gorje.
A. K. Sezun, nadučitelj, Rovte.
Vinko Soklič, posest. i mizar, Bled.
Anka Stropnik, posestnica, Družmirje.
A. Šebat, župnik, Žusem.
Janko Trepelj, zastop. pivovarne »Göss«, Spod. Dravograd.
Iv. Triller, ključ. mojster i posest. Bled.
Ivan Turk, uradnik zdravstvene komisije, Opatja.
Rik. Twrdy, sklad. paznik, Lesce.
Jan. Verčnik, obč. pisar, Ljubnica.
Helena Walter, Črna.
Fr. Worštnar, orglar, Globasnica.
Janez Zaplotnik, veleposetnik, Letenice.
Vekoslav Zaplotnik, Kostrevnica.
I. Žirovnik, nadučitelj, Gorje.
Zvonimir Žvan, podobar i pozlatar, Srednjavas v Boh.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

pošilja 5 kg. Vydrove žitne kave za 4 K 50 v. poštne prosto. Brez povzetja pošilja se samo starim naročnikom in tistim, ki pri naročbi označijo tudi svoj stan.

„DOMAČI PRIJATELJ“

je naš list in se pošilja vsem našim kupcem zastoj. Izdajamo tudi češki (»Vydrove Besedy«), hrvatski (»Sijelo«), srbski (»Српско цвеће«) in nemški (»Der Kaffeetisch«) list.

Za palačo in kočo!

≡ Vydrovi juhni pridatek ≡

je popolnoma vegetabilni ekstrakt in se ga prideva že gotovi juhi (okoli $\frac{1}{2}$ kavove žličice za en krožnik juhe. Presenečujejoče je, kako ojača vsako juho.

Ne dobi se vedno dobro meso, (posebno na deželi ne) in zaradi tega imate slabo juho, ki se pa da z našim juhnim pridatkom popolnoma zboljšati.

Juhe iz vode dobe **meseni okus** in zato priporočamo naš juhni pridatek osobito domačijam, kjer se goveje meso ne kuha vsak dan.

Ako se navadite na naš juhni pridatek, ne bo Vam teknila brez njega nobena, tudi najmočnejša goveja juha.

Kdor še ni okusil naš izdelek, naj blagovoli poskusiti; opozarjamo na to, da se ekstrakt ne dela morda iz odpadkov kosti, kakor se to o sličnih izdelkih misli, tudi ne iz kolonialnih plodov, kakor popra, nageljnov i t. d. **Vydrov juhni pridatek** je rastlinski izvleček in ga lahko uživa i vegetarijanec, kakor tudi bolniki in oni, katerim so mesnata jedila zdravniško prepovedana.

$\frac{1}{2}$ kg. steklenica 3 K 50 v.

Tukaj nekoliko priznanj dospelih nam v poslednjih dneh:

Vencel Bayer, šolovodja, Strobnice.
— Juhin pridatek je izvrsten. Po pridatku nekoliko kapljic zadobi tudi najslabejša juha prijeten okus.

Anton Pavlík, učitelj v Katovicih.
— Vydrovi juhni pridatek zadostuje popolnoma, da zamore pripraviti vsaka gospodinja, brez drugih pridatkov, močno, okusno in po ceni juho.

Ana Christmann, sopr. šol. vodit. Mladecko. — Po poskušnji Vydrovega juhnega pridatka, svetovala bi vsaki gospodinji, da se prepriča o prednostih tega pridatka.

N. Silha, šol. ravnatelj v Tešenovu.
— Vaš juhni pridatek ima isti uspeh, kakor Maggijev, vendar mu dajem prednost, ker je domač izdelek.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Za vsako tudi
za kneževsko gospodinjstvo!

Vydrove juhe

== gobova, grahova in lečna juha. ==

Nekaj imenitnega in finega so **Vydrove juhe** pri izvanredno hitri pripravi (5 minut kuhe.) Gotovo ste, cenjene gospodinje, poskusile že mnogo t. zv. juhnih konserv, od katerih pa se ni nobena trajno vzdržala v prometu. Medli, surovi okus teh preparatov, odstraši vselej od daljnjih poskušanj. Niste našli, kar se more zahtevati od juhine konzerve: hitra priprava in izvrsten okus. Smelo ali lahko trdimo, da je z dobrim izborom vsebine naših juh, tej zahtevi popolnoma zadoščeno.

Vydrove juhne konzerve se ne delajo z nobenimi kemičnimi navadna, ali mojstrska sestava teh snovi, ki jih gospodinja pri kuhanju juhe rabi in rezultat je izboren, okus delikaten. Dajte naše juhe kemiku in on vam najde vse, kar ima vsaka od vas, cenjene gospodinje v svoji shrambi. Mi vam ali dajemo vse gotovo v enem, ne zadržujete se in pri nizki ceni imate tako-rekoč v trenutku juho že pripravljeno.

Prosimo: **poskusite!**

Nekoliko priznanj iz poslednjih dni:

Bogumił Cizł, Nowy Sącz. — Vaše uhne konzerve so izdelki grve vrste. Sem i rijatelj naravnih jedil, zategadelj dajem nrednost juham, katere niso samo zelo pzdatne, ampak tudi zelo okusne.

i *Jožef Klemm, učitelj, Lobžešov.* — Vaše juhne konzerve zadovoljujejo vsak okus. V gospodinjstvu, kjer so enkrat vpeljane se jih ne more več pogrešati.

Marija pl. Stangler, Dolnje Kralovice. — Takoj po prejemu Vaše pošiljke juhnih konzerv, sem jih poskusila, ter moram pripoznati, da so izvrstne.

Julija Svatková, sopr. šolovodje. Zbožnov. — Zelo dobre in okusne so juhe iz Vaših konserv, ter zaslužijo, da bi se kar najbolj razširile.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

DOMAČI PRIJATELJ

○ ○ ○
 VYDROV MESEČNIK.

ROMAN ROMANOV.

MOGOČE ...

Mogoče te ljubim, še Anica, —
 ah, jaz ne vem kako —
 ko vidim te, kako mimo greš,
 pa mi je pri srcu hudo.

Hudo mi je in storil bi vse,
 da bila bi moja spet,
 da ljubil bi te, poljubil vesel
 kot v času davnih let.

Ali med nami meje so
 med nami brezdanje morje,
 valovi preteče peneci se,
 med nami črne teme ...

Na tihem pozdravljena, Anica,
 na tihem, sredi noči —
 Pozdravljeni, srečni dnevi vi,
 ki vas nič več ni! ...

SAMKO CVETKO MARIN:

PRED PLESOM IN NA PLESU.

Črne sence so se potegnile čez tihe vrtove in jaz, ki sem hodil po teh vrteh, sem zakril oči od straha ... Ali ko sem pogledal, prišla je mimo deklica, za katero so mi povedali, da ji je ime Marija ... Čista so bila njena lica in ustnice rdeče, ko sveže češnje. Tako mi je bilo v duši, ko sem ji pogledal v oči, kakor bi pogledal prvokrat v oči deklici na mimohodu. Ali so oči črne, ali plave, to me ni zanimalo, samo to sem vedel, da so uplivala name in da sem jim podlegel na prvi mah. O, koliko oči se mi je že zasvetilo veselo nasproti, koliko oči me je že osvojilo, ali tako brzo nobene ... Demonske oči! Marija je šla dalje po aleji, jaz pa sem se zamislil, sem se zamislil in sem postal ob kostanju ter gledal za njo. Skoro nikogar ni bilo v aleji, tupatam se je zagibalo nekaj črnega, potem pa je šlo dalje in izginilo je za ovinkom ... Skoro nikogar ni bilo v aleji in to mi je ugajalo. Niti šepet vetra v vrhovih kostanjev ni motil tihote in potokovo žuborenje se ni slišalo oddaleč. Sam sem stal na beli stezi in sem mislil na češnjeve ustnice, na čista lica in na demonske oči. Bodočnost je vstajala pred mano in zato sem umrl za vse drugo: ni me motilo daljno vpičje, ni me razburjalo žvižganje, ki je prihajalo s kolodvora ... Zamislil sem se v prihodnje dni im sem sklepal čudne načrte. Če me bo Marija ljubila — tedaj še nisem vedel za njeno ime — zacvete mi veselje in moje zamišljene ter utrujene

oči zažare znova; ustnice bojo zadrhte in se sklenile z njenimi; lica moja in njena se dotaknejo druga drugih in veselje se razlije v najina srca. . . Spomnim se da sem tako mislil in vesel sem, da sem si kdaj slikal tako lepo bodočnost. Samo sanjal sem o taki bodočnosti in sem vedel takoj, ko sem se prebudil, da ni resnice na teh sanjah, ker sem se še vedno varal, ako sem verjel sanjam.

Sanje, sanjel!

Ali ste že kdaj sanjali z odprtimi očmi? Ali ste že kdaj pozabili na vse okolo in ste samo gledali in niste videli ničesar? Oh kolikokrat sem že jaz sanjaril na ta način po celo uro in še več. Tudi tisti večer sem se tako zamislil, ko sem postal ob kostanju in sem zrl za njo, dokler mi ni v medli luči izginila izpred oči in se skrila v temo. . . O, zaželjena, ali se vrneš še kdaj nazaj?

Sanje, sanje! . . . Čemu toliko sanj? . . . Dajte mi resnice, moči nad menoj . . . dajte mi solnca . . . dajte mi njo.

Zamišljeno šumenje kostanjevih listov je odvelo moje sanje in ko sem se ozrl, videl sem, da sem sam . . . Tihe korake sem slišal na pesku in počakal sem, da so se mi približali.

Pozdravila sva se z Vitkom in se zasmejala.

»Ali trubaduriš, Franc?« — »Hm!« — »Zdelo se mi je, da si na takem potu, takoj ko sem te spoznal in videl zamišljene oči. Koga čakaš? Lorke, Mile, Pavelice?« — »A ne, tisto pa ne.« — »No, potem katere?« — »Če jo Bog ne pozna bolje od mene — slabo za njo.« — »Torej čisto neznana?« — »Čisto neznana . . . ignota . . .« — »Obraz, nos, oči in tako dalje . . . kakšno je in kako hodi?« — »Zdi se mi, da so njene oči jako lepe in noge čisto majhne. Sicer pa: trubaduriš, Vilko?« — »Hm!« — »Zdelo se mi je, ko sem te videl in spoznal tvoj obraz. Katera izmed trojice?« — »Pavelica . . .« — »No ja, bo že, bo že, čedna deklica . . . samo tako mesarsko lice ima.« — »Saj je mesarjeva hči . . . ali misliš, da resno mislim? A kaj še! Tako . . . punčka za zabavo; kadar mi bo dosti, pa se poslovim; pustim jo, kakor otrok punco iz cunj . . .« — »Kakor hočeš; sicer pa pazi, da te ona ne pusti, kakor otrok češpljevega možica, ki ga mu je prinesel Miklavž.« — »Ne boš . . . ne boš . . . Franc; o nismo tak častilec belih kož, da bi kot Samson v krilu pri Dalili . . .« — »In tako dalje . . . znali smo ta sonet včasih na pamet . . . Tudi Kette ni mislil tako hudo, ko je pisal tiste resnično lepe verzice, ker jih je pisal iz ljubezni in je torej v ljubičinem naročju izgubil nekoliko pameti.«

Tu bi bila lepa prilika, da izpregovorim par besedi o pameti in prosti sodbi pisatelja. Lahko bi se namreč kdo dvignil in rekel, da sem nespodobno govoril o Ketteju, kakor se mi je pripetilo z nekimi drugimi osebami, ki so vredne ravno devetsto devetindevdeset tisočin manj kot Kette . . . Ali čemu bi govoril? Narod ti sodi in molči, kakor molči vedno in vselej, samo par neznatnih fantkov se ujeda nad človekom, ki je stopil na prag in veselo zaukal po dolini . . .

»Vilko . . . jaz se morda resno zaljubim, če se ne spoznam

s tisto gospodično . . . Saj veš kako je! Dokler nimaš — želiš; ko imaš bi rad izgubil, da bi imel kaj dela z iskanjem« . . .

»Tvoje besede, Franc, uvažujem; če bo kaj v moji moči, predstavim te . . . Zdaj pa pojdiva v mesto, ljudstvo se mudi na trgu in lepa lica so tam . . .«

Midva sva šla, kdo drugi pa je mogoče še ostal v parku . . . videl nisem nikogar, ali ob takih večerih je prijetno v parku. Šla sva in čisto na voglu parka sem videl izginiti belo obleko . . . Bog s teboj, bela obleka, nekdan sem ljubil deklico, ki je belo oblečena vzela slovo od mene in se ni povrnila nikoli več; zato sem vedno otožen kadar vidim lepo belo obleko, ki odhiti za hišami . . . Bog s teboj, belo oblečena ljubica! —

Na trgu so bili ljudje in moja željno pričakovana je bila med njimi . . . »Tistale«, sem rekel Vilku in ozrl se je nanjo. Njegove oči so postale na nji in za trenotek je podržal nogo, potem pa rekel: »Hhè. poznam jo. Marija Vanček . . .

»Tvoja obljuba?«

»Drži!«

»Dobro . . . Kdaj me seznaš?«

»Na plesnem venčku . . .«

Moj Bog, kako so takile pogovori dolgočasni? Človek prestavlja roko iz žepa na hrbet, iz hrba v žep; popravlja si kravato in gleda na uro, ali nič zanimivosti, nič veselja ne prešine duše. Saj res, vrag vzemi tako ure in minute! Tako sva se dolgočasila tudi z Vilkom in zato ura na mestnem stolpu ni šla naprej, ampak

— saj jaz sem mislil tako — stala je in se dolgočasila. Tisti večer je namreč bil plesni venček in zato sem težko čakal.

Bilo je pol devetih in jaz sem ravno obuval čevlje. Počakal sem do devetih doma in sem pokadil par cigaret, potem sem šel . . . Stopil sem v garderobo in ostrmel in se začudil: vse polno obleke, moške in ženske. Iz dvorane sem slišal klavir. Plesali so že drugi ples . . .

»Ti hudič ti in jaz; sem v sprejemnem komiteju, pa pridem zadnji . . . Saprament!«

Izrazov nisem izbiral in šel sem v dvorano. Pogledal sem enkrat in sem videl Marijo in sem vedel da ne pleše: na čelu ji ni stal pôt in frizura ni bila zmršena čisto nič; kakor je stopila izpred ogledala, taka je bila še tudi zdaj. Plesala je njena sestra in Marija jo je le prišla spremljat z materjo . . . Vsi vragi, to me je jezilo.

»Franc . . . kasno, kasno!«

Tako mi je rekel Koren, vladni uradnik. Nosil je vedno »salon« in lakaste čevlje, res »nobel« in lep fant.

»Vzemi te!«

»»Hud si?««

»Saj sem lahko. V sprejemnem komiteju sem in pridem k drugi točki . . . Ali je Vilko tu?«

»»Vilko? — Ne, ni ga . . .««

Strela, grom . . . Saj nisem krel, ali bilo mi je tako v duši, da bi lahko. Zamudim in naposled še njega ni, ki sem stavil vanj svoje nade in svoje upe. Škandal in nesreča, oboje me je doletelo na en mah.

Pet minut pred četrto na deset sem upal in sem bil prepričan, da je zamudil in še pride; ali ob en četrto na deset ga ni bilo in ob pol desetih sem bil popolnoma gotov, da ga ne bo. Nalašč ga ni bilo . . . nalašč zato ni prišel, da bi me predstavil . . . bal se je za deklico, ker sem zvedel pozneje, da jo je ljubil, kakor jaz, ali pa še bolj . . . Tako sem stal sam in osamljen v dvorani. Vse je bilo veselo in svitile toalete gospodičen so šumele mimo mene . . . Čisto na robu očesa so mi stale solze . . . solze jeze in kesanja. Ako bi vobče ne bil prišel, izgovoril bi se z glavobolom — drugi bi bili rekli, da nimam denarja — ali ker sem stal v dvorani mi je bilo hudo. »Marija ne pleše«, sem mislil, »torej ne morem do nje«. Nisem se namreč spomnil, da pleše njena sestra Boža in če bi se seznanil ž njo, bi se lahko tudi s sestro . . . Ali na to nisem mislil . . . niti zasanjal nisem o Boži, ni se mi prikazala v sanjah, ki sem jih budé sanjal sredi dvorane . . . Naposled mi je postalo neizrečeno dolgčas. O, o! Tudi zazdehal sem parkrat in ko je godba zaigrala mazurko sem odšel iz dvorane. Sedel sem v garderobi in mislil in dremal in sanjal . . . neizrečeno mi je bilo dolgčas . . .

Ob polnoči ali okoli polnoči je godba igrala zadnjo točko in potem je bil odmor celo uro. Vsi smo odšli v hotel, ki je bil spodaj. Tam sem naenkrat opazil, da sem hripav in je moj glas

jako čuden. Prehladil sem se v garderobi in ob enem ohripal. Smejali so se mi. V nekem kotu dvorane bil je postavljen oder za varieté in ob odru je nekdo igral neslane dunajske kvante. Vsakčas je prišla kaka dekoltirana pevka s ploščom in dal sem ji vselej za celo omizje groš... še danes mi je žal po njih... Ali pri vsemtem nisem pozabil na Marijo, ki je sedela zelo blizu mene. Tako prijetno mi je bilo in nobena beseda me ni užalila, ki so jih govorili moji sosede. Čisto mehko se je dvigalo v moji duši in je sililo na dan... na lice... v oči. Kadar sva se slučajno pogledala in ujela z očmi, sem zardel v lice in ušesa, ali oči nisem umaknil. Marija se je veselo in glasno nasmejala vselej, ko je njen kavalir povedal smešno anekdoto. Žal, da sva bila s tistim njenim kavalirjem huda drug na drugega... Ob tistem času sem spoznal, da je zaljubljen vanjo in jasno mi je bilo, da moram biti še vedno hud nanj... Človek, strl bi te, ki jo ljubiš! — Ali samega sebe ne bi strl? Zakaj ne? Kaj nima on iste pravice do nje ko jaz? Čisto isto in najbrže še večo... Tisto minuto, ko sem takole mislil stopil je v sobo predsednik in naznanil ples v petih minutah. Počasi smo odhajali v dvorano in kmalu smo se zavrteli v plesu. Rahlo šumenje kril se je slišalo in tupatam se je kdo glasno zasmel... Pred menoj je plesal Marijin kavalir z njeno sestro; videl sem ko ji je stopil na nogo in slišal sem zdih, zasmel sem se in moja plesalka Lorka me je vprašala čemu se smejem; nisem povedal resnice, ampak rekel sem, da sem se spomnil veselega dogodka... »Hvala, gospodična Lorka!« Bila sva na mestu in zato sem se zahvalil... Pri izboru dam sem plesal malo, zato ker tudi prej nisem plesal skoro nič... Potem sem odšel — — —

Po tistem večeru sem mnogo sanjal o Mariji... Ali naposled minejo tudi sanje in če so bile bezkoristne jih človek pozabi. Pozabil sem tudi jaz, Marijo pa vidim vsaki dan, ko gre mimo mojega okna... Bog ž njo! —

VEKOSLAV ŠPINDLER.

PRT.

Nad deželo našo
velik prt
v dalje je nevidne
razprostrt.
In ko zvezdna noč zasanja
nad poljanami,
splavajo nevidna bitja
tiho s sanjami,
in hitijo prsti nežni...
V nedogled

širi prt se težki, črni
čez naš svet.
Kdo ga vidi, čuti,
težki prt,
ki nad zemljo nam je
razprostrt,
ki prostora v njem je
solzam vsem,
ktere toči rod moj
dan za dnem?

P. M.:

NA NABORU.

V sami srajci so ga pognali v sosedno sobo, kjer je bila zbrana naborna komisija. Orožnik je zaprl vrata za njim in on je obstal sredi sobe. Pobesil je glavo in bil žalosten, zakaj surovo so delali z njim, da se je zasmilil sam sebi. Počasi je izvlekel srajco raz sebe; postalo ga je sram ko se je ogledal: bil je suh, tresel se je po celem telesu, a njegova koščena kolena so bila umazana. Težke in grde misli so mu pričele rojiti po veliki glavi in spomnil se je vseh tistih hudih pripovedk, ki jih je kedaj čul o vojaškem življenju in velikem trpljenju tam po velikih kosarnah. Sedaj so prihajale tiste pripovedke druga za drugo nazaj, kakor v sanjah je videl vse . . . kako mu je že pravil star vojak? . . . Umazan je bil, kakor je sedaj umazan on sam. Dá, tako je bilo, dragi bratec! Slekli so ga in ga vlekli k vodnjaku, dva moža sta vzela v roki tiste trde ščetinaste krtače, ki čedijo konje z njimi in začelo se je čistenje . . . dá, prav tako je bilo! Kri je tekla v curkih po telesu . . . Glej! ljubi Dore in sedaj je tudi tebe zapustil mili Bog! . . .

»Bližje!« Dore se je zdramil in se ozrl. Strašno grde in hude oči je imel stari častnik, ki je gledal nanj. Vse na njem je bilo surovo in Dore se je tresoč, srajco v roki, približal gospodi. Ogledal si je gospode po vrsti in si mislil: Dore, pametno ti je treba govoriti . . . ljubi Bog! Njegov glas je bil mehak in se je tresel

»Dobri gospodje, zakaj ste ukazali, da me pehajo tu sem, ko nisem za vojaka . . . Poglejte moje telo, suh sem in reven, kakor trska . . . ali ne? Imel sem mrzljico in tresem se po celem telesu, gospodje! Ali me boste potrdili? Ne bote me, kaj?«

Gospodje so se pogledali in se smejali. Kakšni lopovi so ti gospodje, si je zopet mislil Dore ni se v zadregi oziral okoli. Pri oknu je komodno sedel vaški župan, rdeča lica so se mu svetila in podolgovati trebušček se mu je enakomerno tresel. Tudi ta lopov se smeje, je mislil dalje Dore in postalo ga je strah. Zdravnikova svetla očala so blestela v solncu, ko se je ozrl v Doreta in zakašljaj.

»Zakaj se nisi doma umil, prešiček? Tako umazan prihajaš sem?«

»Bolan sem bil gospod in nisem se utegnil umiti, res!« je govoril počasi Dore. — Gospodje so se muzali, a on je naglo nadaljeval:

»Čemu bi se ne umil, če bi se mogel? Vi veste, gospodje, da sem bil bolan in da nisem za vojaško službo... kako? Dober človek sem im nikoli nisem prizadejal gospodi kakih skrbi... Vedno sem delal in živel tako, kakor je ukazal naš gospod cesar... Nikoli mi ni nobena misel ušla na kakega drugega cesarja! Za vojaka pa nisem, gospodje... zelo sem bolan.«

»Kaj bolan? Umazan si, ne pa bolan!« je rekel sedaj častnik in uprl svoje hude oči v Doretova umazana kolena. »K dragoncem a?« je menil in se obrnil do zdravnika, »kako mislite?«

Dore je bušil v siloiti jok... Jaz in dragonci, ljubi Bog! Nogi imam slabi, roki tudi... Nikdar nisem bil prijatelj konj... jaz ne! Gospodje... U-u-u!« ...

Gospodje so se sedaj smejali čisto glasno. Tudi vaški župan se je smejal in kazal svoje velike zobe. Dore je skozi solze videl županov smeh in si mislil to-le:

Ta debeluhar ima pa konjske zobe... Ali jaz mu že še pokazem... cigan!« Obrnil se je do njega in prisil:

»Oče župan, vi dobro veste, kako je z menoj... Recite dobro besedo, gospodom. Doma imam mater in živeti jo moram, res! Kaj bo z revico na stara leta? U-u-usmilite se moje matere«...

Župan je leno zamahnil z roko. »Mater že imaš, Dore. Res je! Toda ti si pri nji, ne pa ona pri tebi. Tako je! Veš, kaj mi je rekla tvoja mati?«

»Ne vem! kako bi vedel?«

»Veš, Dore, tvoja mati je rekla: »Da bi ga vsaj vzeli!«

Dore se je stresel in si z pestjo obrisal solze po licih. »Ne, oče župan; to je tako: Jaz služim, ona služi, ali jaz služim več...«

»Malce si se zlagal... ljubi moj! se je zopet vmešal župan. »Največ preteпов v naši vasi imaš ti na vesti — ali ni res? Zadnjič si bil zaprt, ker si sosedovemu Franceljnu zlomil roko! Povej no!«

»Ni res, oče župan! Sam si jo je zlomil, dá!« Dore je spoznal, da z županom ne opravi nič. Obrnil se je naglo do zdravnika:

»Tudi gluhi sem, gospod zdravnik! Na levo uho ne slišim.«

Zdravnik se je namuzal in stopil na njegovo levo stran. Pogledal ga je v uho in je videl polno blata. »Res je! Gluh je mož. A vkljub temu ga vzamemo!« je rekel čisto tiho.

»U-u-u!« ... se je naglo oglasil Dore. »Pa tudi vidim slabo... Ne vidim daleč, gospod!«

»Slabo vidiš?« se je smehljal zdravnik. »Kako misliš?« Stopil je k mizi in mu pokazal tintnik. »Kaj je to?«

»Ne vidim gospod... Res ne vidim!« Dore je napenjal oči, se sklanjal naprej in si mislil nekako tako-le: Dore to ni tintnik... To že ne! kaj je neki?« ...

»Nekaj črnega je, a kaj? ... Morda je klobuk, morda je kapa... Vrag je!«

»Ni kapa in ni klobuk, dragi sinček!« je rekel zdravnik. »Glej! sedaj bom pomočil pero in bom zapisal... Kaj imam sedaj v roki?«

»Ne vidim, gospod zdravnik!« Doretu je postalo hudo in ničesar pametnega se ni več spomnil. Stal je mirno, glavo sklonjeno na prsi in stokal je.

»Ne vidiš? Jej, jej . . . To je peresnik, dragi sinček! . . . Kako ti je že ime? Dore . . . Prav dobro! Torej«, zdravnik se smejal vedno bolj »torej k dragoncem . . . regiment številka.«

»Saj vidim, gospodje! Ali k dragoncem ne! Saj nisem za vojaka! Čemu pa me boste imeli? . . . »V svojem obupu se je zopet obrnil do župana:

»Sosedov Francelj, Mickov Jože, Kebrov Jaka — to so fantje . . . Jaz pa nisem za ta posel, ali ne vidite gospodje, da nisem? . . .

»Že dobro, že!« je jezno zaklical častnik. Ali tudi ta se je smejal. Dore pa je govoril nemoteno dalje:

»Gospodje, hvaležen vam bom . . . Storim kar zahtevate! . . . a pustite me, ko nisem za cesarsko službo. Do smrti sem bolan . . . ljubi gospodje. Oče župan, recite no eno dobro, pametno besedo . . . Nikoli več se ne bom pretepal, zgodaj bom hodil spat, zgodaj bom vstajal . . . Celo leto bom zastonj delal na vaših poljih . . . U-u-u!«

Sedaj je Dore naravnost tulil, prosil je, padel na kolena in vzdignil roki . . . »Gospodje!« . . .

Vsi so se mu režali v obraz. O, suroveži, nesramneži! je mislil Dore in tulil dalje. Kako hudo je pri teh ljudeh — kakor, da sem čisto navaden pes . . . O, suroveži!

Med tem so se zdravnikove oči zagledale v Doretove noge. Gledal je Doretu, gledal je njegove noge, oči so mu naglo rasle izpod čela, naposled je postal rdeč, kratko je dihal in vrgel je jezno peresnik na tla.

»Tako torej . . . kakšne pa so tvoje noge? Kakor pooblana deska so! . . . trapež! Kravjerepnik! Marš! . . . marš! . . . marš! . . . marš!« Suval ga s čevljem pod noge, v trebuh, v prsa . . . »Marš!«

Dore se je naglo kotalil proti vratom in jeclal: »Hvala lepa, dobri gospodje . . . Čemu pa me boste imeli? . . . Vedel sem, da se me boste usmilili! Kako? . . . Sosedov Francelj, Mickov Joža, Kebrov Jaka . . . Pri vratih je vstal, oblekel zopet srajco, se ponižno priklonil in rekel: »Lepo se vam zahvaljujem, gospodje!« . . .

Orožnik je odprl vrata in ga sunil s koncem puške čez prag, da se je opotekel in padel.

Zunaj na hodniku se je Dore oddahnil. Poiskal je svojo obleko in se napravil. Na nasprotnem koncu hodnika so se razpravljali še-le došli fantje, se suvali, upili, skušali peti . . . bili so pijanci. Pogledal je skozi okno. Na trgu je stalo mnogo ljudi, vsi so gledali navzgor. Žalostne obraze so imeli sosedov Francelj, Mickov Jože in Kebrov Jaka . . . Tudi Dore je postal žalosten in mešani občutki so ga prevzeli; slab fant, ki ni vojak . . . Gledal je na trg. Čemu te pa niso vzeli? Ha, ha! »Kaj mene niso vzeli, kdo pravi to? Jaz mu že pokažem . . . Dore bi ne bil vojak?« . . .

Izvlekel je iz žepa kos belega popirja, ga poravnal v lep štrikot in ga vtaknil za klobuk. Spustil se je po stopnicah.

»Potrjen?« so ga vprašali Francelj, Jože in Jaka ter se prisiljeno smejali.

»To ste fantje! . . . Ali se ne sramujete, kaj?« jer kričal Dore. »Alo, kdor je potrjen sem! Kako? Nobeden! Juh, Juh! . . .«

Beli papir na klobuku se je tresel, njegov zeleni telovnik s srebrnimi gumbi se je svetil v solncu . . . »Juh, juh, juh!«

Postavil se je v vojaško pozituro, stal ravno, kakor smreka, stegnil roki predse in se zaletel med ljudi.

»Ljudje narazen! . . . Ljudje proč! . . . Marš! . . .«

BORISOV:

NA MORJU.

Nad tihim, temnim oceanom
se zvezdice leskečejo;
odsevi lučic neštevilnih
v valovih tam trepečejo.

Kot veter črez grobove tihe
po morju ladjica hiti,
zamišljeno v valove morske
mladenič bledih lic strmi.

Kot da bi gledal v teh valovih
nekdanje sreče bledi soj,
bledi, bledi mu lice velo —
in v dušo lega nepokoj . . .

RUDOLF ŠEGA:

KAM PLOVEMO?

I.

Vse bitje v anorganičnem in organičnem svetu se venomer spreminja. Najraznovrstnejši organizmi, od najenostavnejšega mikroskopičnega pa do končnega stvora, človeka, morajo slediti temu neizprosnemu naravnemu procesu — niti posameznik niti masa se ne morejo ubraniti . . . Na to vedno izpreminjevanje pa upliva deloma individualne lastnosti, deloma zunanji učinki.

In ta naravni proces se je polastil tudi historičnih stanov. Mogočna tehnična revolucija v devetnajstem stoletju je z elementarno silo uplivala na vso človeško družbo. Stroj je hujše deloval nego francoska revolucija, povzročil je gibanje, katero lahko nazivljemo moderno ljudsko preseljevanje, ki je mogočnejše in večje nego ono v četrtem in petem stoletju. Kamor je stroj postavil svoj prestol, tja je ljudstvo trumona hitelo. Nastajala so velika industrijska središča: mesta; — njive, travniki, pašniki pa so polagoma izgubljali del svojega prebivalstva. Neka nevidna moč je gnala te mase v to novo obzorje, kjer so se otesli konservatizma in postali deležni onega mogočnega gibanja in valovanja, katero nazivljemo na p r e d e k.

Industrija je kakor velikanski polip vedno dolj in bolj širila svoje tipalnice ter oklepala skoro vso produkcijo, in tudi poljedelstvo se je moralo ukloniti ter se podati pod neizprosno diktaturo industrije. Že Marx je v svojem »Kapitalu« izrekel pomembne besede, da »in der Sphäre der Agrikultur die grosse Industrie insofern am revolutionärsten wirkt, als sie das Bollwerk der alten Gesellschaft vernichtet, den **Bauer**, und ihm den Lohnarbeiter unterschiebt«.

Že od nekdanj se je poljedelec precej pečal z industrijo. V 18. stoletju je povsod po kmetih cvetela domača industrija, ki je kmetu dajala lep zaslužek in ki je bila v nekaterih krajih tako zelo razvita, da se je pravzaprav isto moralo smatrati za glavni, poljedelstvo za postranski poklic poljedelcev. Toda tudi druga industrija, ki je bila po deželi raztresena, je dajala kmetu zaslužka, tako n. pr. pri nas zlasti rudarstvo in fužinarstvo. Dokler je industrija uporabljala edinole vodno moč in pa les, se je morala naseljevati po deželi, kjer so se ji nudila ta sredstva. Na ta način je bilo torej industrialnim delavcem mogoče na deželi bivati ter opravljati tudi svoja kmetijska dela. Toda ko se je pojavila veleindustrija, so se te razmere hipoma predrugačile. Ko so premog in para stopili namesto vodne sile in lesa, se je industrija vedno bolj in bolj združevala v velikih industrijskih središčih, kjer so ji bila na razpolago tudi različna prometna sredstva. Začetkom 19. stoletja je živelo od 100 ljudij 20·5 v mestih z več nego 2000 prebivalci, na kmetih 79·5%. V letu 1846, je bivalo od 100 ljudij že 24·4 v mestih z več nego 2000 prebivalci, na kmetih pa 75·6%. V tretjem četrtletju 19. stoletja, v katerem je nastala veleindustrija, se je kmetstvo prebivalstvo znižalo od 75·6 na 62·6%. Na Nemškem je bilo l. 1871. 64% kmetskega prebivalstva, l. 1900. pa le okoli 50%.

V Avstriji je bilo od 1000 za delo sposobnih ljudij

	l. 1890.	l. 1900.
poljedelskega stanu	632	582
industrijskega stanu	196	203
trgovskega stanu	59	71

Iz teh številk prav lahko sprevidimo kakšno privlačno silo imajo mesta, kjer je centralizirana skoraj vsa industrija. Kmet je zapustil svoje polje, ker je izgubil skoraj ves svoj postranski zaslužek in ker mu je tvornica nudila boljši zaslužek.

Toda ne le s tem, da hiti kmetijsko prebivalstvo v tvornice, izpodriva industrija poljedelstvo, temveč industrija se naravnost polašča poljedelske produkcije ter jo polagoma pretvarja v industrijsko. Poljedelska produkcija postaja del veleindustrije. Veleindustrija predeluje poljedelske surovine, katere prideluje včasih tudi v lastnih poljedelskih obratih, ter odvzema na ta način poljedelcu del njegove produkcije. Izdelovanje špirta, sladkorja in skroba — dandanes prav lahko prištevamo veleindustriji, in tudi n. pr. mlekarnstvo se je že takorekoč popolnoma približalo isti. Toda tudi če nekatere te izdelke pridelujejo v združnih obratih — vendar je vpliv industrije kar največji in pravzaprav odločilen. Pri današnjem razvoju tehnike pač ni odločilno izdelovanje končnih produktov, kakor so n. pr. sladkor, špirit, temveč izdelovanje onih mehaničnih produkcijskih sredstev, katerih se vse te produkcijske stroje poslužujejo.

To vidimo posebno dobro pri mlekarnstvu, kajti predelovanje mleka je dandanes popolnoma avtomatičen proces. Prej je kmet n. pr. mlečne izdelke izdeloval v svojih kmetskih obratih s pripravami, katere je navadno napravil doma kot izdelke domače industrije. To izdelovanje mlečnih izdelkov se vedno bolj koncentrirava v združnih mlekarnah, kjer dva ali trije delavci s pomočjo strojev in drugih avtomatičnih sredstev opravljajo isto delo, katerega je prej opravljalo sto in več delavskih močij. S tem se predelovanje agrikolnih produktov vedno bolj loči od kmetijskih obratov, obenem se pa razširja delokrog veleindustrije, ki izdeluje avtomatične stroje.

Moderna industrija izpodriva in reducira tudi agrikolno produkcijo surovin s tem, da pridobiva razne tvarine in moči potom kemičnih in mehaničnih procesov. Organične tvarine in moči nadomešča industrija vedno bolj in bolj z anorganičnimi. Z znanstvenimi iznajdbami in tehničnimi izumi uničuje agrikolno produkcijo surovin; tako je n. pr. petrolej izpodrinil olje, katerega so dobivali iz raznih rastlin. Parna moč in elektrika stopajo namesto organske lokomotorične moči — konjereja izgublja s tem svojo vrednost. In dočim se tako industrija emancipira od agrikolne produkcije surovin — je kmetijstvo vedno bolj odvisno od industrije, ki mu daje umetni gnoj.

Ta boj med kmetijstvom in industrijo dandanes še ni končan, temveč, je v najljutejšem stadiju. Industrija na celi črti zmaguje, polašča se jedne panoge za drugo — in kmetsko ljudstvo se vsled tega vedno bolj izgublja v velikanskih masah industrijskega delavskega proletarijata. In skoraj gotovo se zgodi, da se industrija popolnoma polasti poljedelstva ter spremeni kmetijsko delo v — industrijsko. Pridelovanje kmetijskih produktov je organski proces, dočim je industrijsko proizvodnje mehanično. V poljedelstvu določa narava razne termine delavnega procesa, ki se izvršuje s pomočjo mobilnih močij in strojev.

Dejstvo je, da pri produkciji — recimo ene tone žita — določa narava termine delavnega procesa. Toda narava ne more ugovarjati, da se večji del tega za pridelovanje ene tone žita potreb-

nega dela že vnaprej izvrši s tem, da se izdela najraznovrstnejše stroje za sejanje, mlatenje, sortiranje, transportiranje i t. d. In tako je v trenutku, ko da narava znamenje, naj se začne delavni proces, že večji del za pridelovanje ene tone žita potrebnega dela končan: to delo je takorekoč skrito v strojih, katere vporablja kmet.

Z vporabo strojev pri kmetijski produkciji se je prenesel del za pridelovanje agrikolnih produktov potrebnega dela iz kmetijstva v industrijo, z njiv in travnikov v tvorniške prostore. S tem, da industrija daje poljedelcu razne stroje, odjemlje mu večino njegovega dela. Kmetijsko delo se polagoma industrializira, ne izvršuje se več na polju in njivi — temveč v tvornici za stroje. Agrikolno delo je deloma spremenilo svojo obliko; delo kmetijskega delavca je postalo delo izdelovatelja strojev. Prvo je bilo odvisno od letnih časov in vremenskih razmer, drugo se vrši neprenehoma v stalnih fabriških prostorih.

V Severni Ameriki se je industrija že skoraj popolnoma postalila kmetijskega dela. In prav lahko trdimo, da opravlja v Severni Ameriki dandanes industrija devet desetih vsega za pridelovanje kmetijskih produktov potrebnega dela. Toda z uporabo strojev se prihrani le malo dela; predvsem se delo prenese s polja in njiv v tvorniške prostore.

Toda ali ni agrikolna produkcija Amerike že takorekoč del industrije? Ali se ne vporabi za pridelovanje ameriškega žita ravno toliko kmetijskega dela kakor za pavolno blago? Le v toliko se razločuje pridelovanje žita od izdelovanja pavolnega blaga, da pri prvem industrija takorekoč otvori produkcijski proces, pri drugem ga pa zaključí. Toda pri obeh je glavni proizvažatelj industrijski delavec.

ZVONIMIR:

MRTVECI.

Sanje pomladnje in upe pršladke
roke so krute zagreble mi v grob,
in zamigljale so zvezde v višini,
vrigel lopato je v stran grobokop.

Noč je nemirna objela krajino,
veter skrivnostno čez plan je pihljaj,
smrti sem grenki v razdvojenem srcu
sredi brez čutnih grobov kljuboval.

Ali, glej, vstali so dnevi nekdanji —
mrtveci bleđi — iz temnih grobov,
sladko me yabili v svoje naročje:
pridi, oprostí se sužnjih okov!

Vstal je vihar, in tam daleč na vzhodu
švignil kot kača je blisk čez nebo —
Ah, le bučíte mi, ljuti viharji,
mrtveci bleđi mi mir presó!

JOSIP BEKŠ:

ZAHOTELO SE MI JE ...

Zahotelo se mi je po lastnem domu,
zahotelo se mi je po solnčnih dneh,
zahotelo se mi je po tistih krajih,
kjer ne krije rož nedolžni sneg —

Zahotelo — vse imam na svetu:
tam v daljini hiša se belí,
Julka, ti odpreš mi vanjo vrata,
in zato ti toplih dam noči.

Rože — jaz poznam tvoj vrt pred hišo,
koder hodim se spominjam nanj,
saj pomlad je bila tudi m o j a,
ki predramila ga je iz sanj.

In nad nama vsepovsod jasnina,
vsepovsod pod nama južni vrt,
z zlomljeno beži kosó na rami
pod goró osramočena smrt. —

VITOFJ JELENC:

NA POTU.

Ne vem, kako je prišlo, a zdelo se mi je, da je moralo tako priti. Šel sem ven iz mesta in se napatil na dolgo pot brez cilja, da niti sam nisem vedel, kaj in kam hočem.

Šel sem in sem se malo ustavil, ko sem prišel iz mesta, ter se ozrl nazaj.

Božje sonce je sijalo na mesto, in žarki so se usipali na strehe, da so blestele v njih, gledal sem na mesto in se poslovil od njega, nato pa sem šel naprej . . .

Bilo je neke nedelje popoldne; srečaval sem na potu mnogo ljudi, ki so hiteli ven iz mesta, hiteli na bližnje izlete, tudi jaz sem šel, a ne na izlet; šel sem naprej po poti, ki se je vijugala pred mano.

Sonce je pripekalo in sijalo ravno v obraz, potisnil sem si klobuk doli na oči, gledal na tla, prekrižal roki na hrbtu in šel; bilo mi je vroče, kajti pot je peljal mimo samih travnikov in polj, ni enega drevesa ni bilo nikjer, pusta in dolgočasna ravnina se je odpirala pred mano in se širila v nedogled tja do obzorja.

Sam sem šel po poti in to mi je bilo ravno najljubše, kajti jako nerad sem v družbi, kjer moram govoriti, posebno pa še v taki družbi, kjer mora človek gledati na levo in desno; jaz poslušam.

Tako sem pa šel sam.

Prijelo me je veselje, da grem od doma; mirno in dokaj ugodno mi je bilo življenje, toda čutim v sebi nekaj vagabundske krvi, ki mi ne da nikjer miru, ki me vedno preganja iz kraja v kraj, dolgočasno in vse preveč onakomerno mi postane, naveličam se onega filistrskega življenja in grem na pot, najraje pa, ko ne vem kam, ko ne vem kako bo pot, kako bom živel; tako se mi je dogodilo tudi sedaj, vzdignil sem se, vzel svoj klobuk in šel, nikomur nisem rekel ničesar, saj me ne bo nikdo pogrešal.

Šel sem po poti naprej, ničesar premišljeval, bil sem samo vesel, da sem naletel na tako lep dan, ko je sijalo sonce in pripekalo, da mi je bila srajca vsa premočena . . .

Enakomerna se je vila pred mano pot, nikjer ničesar novega, zanimivega.

»Vraga«, sem si mislil, »šel sem na pot, da bi videl kaj lepega, novega, toda sedaj pa ta dolgočasnost in nobene stvari da bi me zanimala!«

Dolgčas mi je bilo in hotel sem se razvedriti, začel sem hoditi po kupih kamenja, ki so bili nasuti v presledkih na obeh straneh ceste in sem se veselil, ko sem videl, kako se je pod mojimi nogami razkopaval kup, kako se je valilo kamenje na cesto in v jarek; veselilo me je, ker sem vedel, da se bo jezil cestar, ko bo videl razkopane kupe.

Skakal sem čez kantone in visoko kvišku metal svoje pete.

Poslušal sem brenčanje ob brzovajnih drogovih in zraven prižvižgaval, štel sem razpete žice in se tako zabaval, tako sem hodil naprej, toda vedno ista je bila pot, vedno enako dolgočasna.

Zavil sem raz cesto na stran in hodil tik ob jarku, kjer je stala tupatam v malih mlakužah blatna in smrdeča voda.

Smukal sem žitne klasove, trgal rž s korenino in mahal naokoli, dokler se ni stebelce prelomilo, potem sem jo pa vrgel v jarek.

Včasi sem se ozrl nazaj, toda daleč sem bil že od mesta v slabih konturah in komaj razločnih sem že videl mestne zvonike, vse tiho je bilo okoli mene, le včasi je pridrdrala kaka kočija mimo mene in klel sem, ko se je zanjo dvigal tako neznosen prah, gledal sem za vozom, ki se kmalu v oblakih prahu ni dal več razločiti, hitro so se oddaljevali ti oblaki, dokler slednjič niso popolnoma izginili, potem pa je bilo vse naokoli zopet tiho in mirno; mala črna pika se je dvigala proti oblakom na podnebesju in čul

sem petje malega škrjančka, ki pa je postajalo vedno tišje in tišje, dokler ni slednjič umolknilo in tudi škrjanca nisem več videl.

Bližal se je večer, solnce je padalo nizdol in se bližalo zatonu, zadnji žarki so zatrepetavali naokoli, pojemali ter ugaševali, vedno hitreje in hitreje je padalo sonce in zdelo mi se je, da pade zdajnzdaj koncu ravnine na zemljo... in slednjič je zašlo... par zadnjih krvavordečih žarkov je zatrepetalo in oblilo s svojo lučjo dolgo nepregledno poljano... potem so pa tudi ti ugasnili in ravnino je objel tih polumrak...

Zašuštel je vetrič, vročina je prenehala in postalo mi je tako ugodno... napotil sem se hitro naprej, hotel sem priti še pred trdo nočjo do kake vasi; v tem se je popolnoma zmračilo.

Ugasnila je zarja in nebo je zablestelo v brezštevilnih zvezdah, ki so se lesketale in utripale... izšla je luna in njeni beli trakovi so svetili po potu...

Oziral sem se naokoli, da bi kje zagledal kako luč, da bi prenočil.

Pazno sem gledal na vse strani; slednjič se mi je zdelo, da vidim v daljavi pred sabo luč, ki se je pa zdaj in zdaj skrila, potem pa se čez nekaj hipov zopet prikazala; pospešil sem svoje korake in prihajal vedno bliže luči...

Toda naenkrat začujem drdranje voza ustavim se in poslušam, in res se mi je bližala kočija, ki je imela spredaj veliko luč... zdrdrala je mimo mene, vedno bolj se je izgubljal ropot koles, dokler se ni slednjič izgubil...

Jaz pa sem se oziral naokoli, a nikjer luči, nikjer ni bilo čuti najmanjšega šuma; postajal sem truden, bolele so me noge od dolge poti.

Ni mi kazalo drugega, kakor da prenočim na prostem, še malo časa sem šel naprej v nadi, da vendar zagledam kje kako luč, a zaman...

Težke so mi bile noge, da sem jih komaj prestavljal, postal sem lačen, toda še vedno sem silil naprej; nazadnje sem pa vendarle opešal.

Ustavil sem se in pogledal naokoli... pod cesto je bil velik travnik, na njem pa v velikih kopah pokošeno seno, bil sem vesel tega, kajti že odnekaj sem rad spal na senu.

Ko sem bil na kmetih, šel sem vsako popoldne na svišli, zalvil se na seno, nekaj časa bral, nato pa zaspal.

Vsedel sem se na cestni kanton potegnil iz žepa kos kruha in ga slastno pojedel, zvil sem si cigareto jo prižgal in začel kaditi.

Ko sem pokadil sem hotel skočiti čez cestni jarek, toda moje noge so bile tako težke in utrujene, da sem se spotaknil in stopil z eno nogo v mlakužo, da je brizgnila voda na vse strani...

Ko sem se izkobacal iz jarka, sem šel do prve kope sena, sezul si čevlje, razkopal malo seno in si napravil primerno ležišče, potem sem se pa vlegel, pokrilo se ves s senom...

Tiho je bilo vse naokoli... ni glasu ni bilo nikjer čuti... mrtva je ležala naokoli ravnina; meni pa je bilo ugodno v senu

in veselil sem se, da nisem našel drugega prenočišča, kjer bi se moral morda valjati po kaki postelji, da bi škripala pod menoj, ako bi se malo ganil; stegnil sem se in seno je tako prijetno zašumelo in zaduhtelo, da me je opajal ta prijetni vonj . . .

Temna noč je objela ravnino, le na nebu so blestele zvezde, gledal sem jih in videl, kako se je včasi ena utrnila, žareča pot je nastala zanjo, vstrepetala je dolga ognjena črta in izginila, kakor je izginila tudi zvezda.

Spanec mi je silil na oči, a jaz še nisem hotel zaspati, tako mi je ugajala noč; kolikor sem se mogel sem se premagaval, ali trepalnice so mi bile težke in komaj sem jih odpiral, zamizal sem . . .

Po vsem telesu me je spreletelo nekaj ugodnega sladkega, zdelo se mi je da se dvigam vedno više in više . . .

Ničesar nisem več čutil, videl in slišal okoli sebe, roke so mi omahnile, mirno sem obležal na duhtečem senu in zaspal.

Sladko in mirno sem spal vso noč . . .

Ko sem se zgodaj v jutro probudil izšlo je ravnokar sonce in prvi njegovi žarki so osvietljevali ravnino, ki je na nji blestela rosa . . .

Dvignil sem se raz sena ter se začudil . . .

Zagledal sem pred sabo človeka, ki je gledal s prekrizanimi rokami na prsih proti meni.

Bil je star kakih trideset let, oblečen je bil v staro ponošeno in ogoljeno črno obleko ki je bila tuintam raztrgana in vsa zamazana.

Čevlje je imel prašne in povezane s špago, na glavi pa je imel ponošen in zmečkan trd klobuk, imel je tudi ovratnik, zamazan in pomečkan, okoli njega pa je imel genijalno zavezano v umetnih pentljah veliko rdečo kravato . . . Gledal je vame s svojimi motnimi očmi . . ., dolgi razkustrani črni lasje so mu silili izpod klobuka na čelo, obraz je imel poraščen z dolgimi črnimi kocinami . . .

Začudil sem se, ko sem ga zagledal pred sabo, ničesar nisem mogel reči, tudi on je molčal in me samo gledal, niti ganil se ni.

Jaz sem se izkobacal iz sena, obul čevlje, ves čas me je neprestano gledal neznanec in trdovratno molčal; začel me je zanimati, a nevem kako, da ga nisem mogel ogovoriti . . .

Sedel sem na travniku in si zavezoval čevlje, vmes pa vedno gledal neznanega človeka, ki je stal nepremakljivo in gledal name.

Nazadnje sem se ga začel že bati in sem si mislil, da imam pred sabo kakega norca . . .

Tako nepremično me je gledal s svojimi motnimi očmi, potem pa nekaj zamrmral.

Jaz sem se medtem obul, ustal sem in hotel iti naprej, kar stopi neznanec hitro k meni me udari po rami in reče: »Oprosti, da ti šele zdaj želim, dobro jutro, ko je tvoja toaleta gotova, nisem te hotel motiti! Dolgo si spal prijatelj!«

Začuden ga pogledam in rečem: »Kdo ste?«

Neznanec se glasno zasmije: »Ti me vičeš, ne bodi nor, jaz sem brat Groga, socijalist in vagabund, to noč sem bil slučajno tvoj sosed!« Začudim se ter mu dem: »Kako to?« On pa vzdigne roko in mi patetično reče: »Fortuna naju je prisilila, da sva morala prenočiti na božji prirodi. — Spal sem v bližnji kopi. Nisem radoveden, kdo si kaj si, zato te ne prašam tega, samo nekaj bi rad vedel, ako mi dovoliš prašati?« Odgovorim mu: »Samo prašaj!« Groga pa nadaljuje: »Jaz sem bil sinoči že v senu ko si ti prišel, videl sem, da si sedel na kanton in kadil; prosim te daj mi eno cigareto!« Zasmajem se in mu dam cigareto ki jo on začne slastno pušiti, potem pa me praša: »Kam greš?« Odgovorim mu: »Nevem! A ti?« Zasmije se in reče: »Ne vem! Naju pota sta enaka, lahko greva skup! Kaj?«

»Veselilo me bo!«

»Tako je prav! Delila bova žalost in veselje svojega pota, delila si bratovsko svoje imetje, živela lepo slobodno! Ne pozabi, da sem socijalist in to Marksovec! Egalite, liberte, fraternite!«

Ugajal mi je moj novi tovariš, moral sem si to takoj priznati, kakor hitro sem se zapletel žnjim v pogovor, rekel sem: »Pojva naprej!« Groga nekaj časa premišljuje, potem mi pa odvrne: »Dobro, zadnji čas je da greva prostovoljno, sicer naju napodi kmet, ker sva mu razkopala seno.

Šla sva čez travnik na cesto in se napotila dalje; z velikimi koraki, veselo žvižgaje je šel moj novi tovariš poleg mene in molčal.

Rad bi začel žnjim govoriti, a nisem se mogel ničesar spomniti, kaj bi mu rekel, premišljeval sem kako bi začel razgovor, nato ga prašam: »Odkod prihajaš?« On me pogleda in dê: »Odkod? Čudno prašanje! Prihajam iz lepe male sobice, kjer sem imel zastonj vso obskrbo, vedno dvakrat na dan zastonj hrano . . . prav komodno sem živel . . .

Začudeno sem ga prašal: »Zakaj si pa odšel?«

Odvrne mi: »Moj čas je potekel, dve leti sem stanoval v oni sobici, pred enim mesecem, so mi pa odprli vrata in mi rekli, da lahko grem; težko sem se ločil iz svoje sobice, rekel sem: »Brez zamere!« in sem šel.«

Zasmejal se je po teh besedah; jaz pa sem ga šele sedaj razumel in ga prašal: »Zakaj si bil zaprt?«

»Malenkosti, same malenkosti! Socijalist sem in ko tak sem za revolucijo, nihilist, jakobinec, vse sem! Nekdaj so imeli delavci na prvi maj shod. Govoril sem tudi jaz, govoril sem briljantno, vsi so mi ploskali, ko sem pa končal, dvignili so me in me nosili naokoli. Komaj sem končal, stopi k meni neki gospod in me povabi seboj, šel sem. — Zaprli so me, postavili pred sodišče, obtožili me žaljenja veličanstva, hujskanja, in nevem vsega česa še in me obsodili na dve leti! Kaj sem hotel, sprejel sem darilo! Toda sedaj sem se naučil govor, da bodo ljudje strmeli, ko nastopim . . .«

Šla sva zopet po cesti naprej, mimo naju privozi počasi lepa kočija, ki je v nji sedela mlada krasna dama, obstal sem ozrl se

vanzo in dolgo časa gledal zanjo . . . moj tovariš pa se glasno zakrohoče; obrnem se in ga nevoljno prašam: »Zakaj se smeješ?«

»Kako si se zagledal v mlado damo! Da, lepa je, gotovo te mika! Ali si ti babjek! No pa tudi mi smo bili nekđaj taki! Fuit Ilium! Sedaj sem pa socialist! Revolucija, potem pa bo vse lepo! Ne glej za ženskami!«

Utaknil je roke v žep in šel dolgo časa molče poleg mene. . .

Naenkrat se pa zopet ustavi in reče: »Ti se mi čudiš, samo nikar preveč, vidim, da še nisi veliko doživel no mogoče te pa še tudi čaka, kar te bo presenetilo. Prijatelj nekđaj sem živel mogočno in pošteno, da sem mogel klicati Odi profanum vulgos! Toda danes, kaj je poštenost, plemenitost. Največji poštenjak je največji lump! Mort de ma vie! Toda pojva hitro, ne da se mi hoditi tako počasi!«

Pospešila sva korake in jaz sem prašal: »Kam greva!«

»Bova že kam prišla! Ko sem bil še majhen so mi pravili, da je zunaj v svetu toliko lepega, toliko nepopisne lepote! In dolgo vrsto let že potujem po svetu iz kraja v kraj, da bi našel, ali pa saj od daleč videl to lepoto, a nikjer je ni, povsod isto staro in preživljeno ruvanje in štropotanje . . . Že Ben Akiba je nekđaj govoril, da je vse staro in da bi se danes zopet prebudil, mogel bi stem večim patosom zaklicati: Nil novi sub aole!«

Šla sva naprej . . . sonce se je dvigalo in bilo je kakor bi na novo oživela poljana, ki se je po nji blestela rosa kakor bi bilo naokoli vse posuto z dijantami in biseri. Zdajinzdaj sva srečavala kmete, ki so šli na polje . . . moj tovariš jih je zaničljivo pogledal in ironičen nasmeh mu je priplaval na usta.

Opazoval sem ga in molčal, on pa hodil i gledal v tla, roke v žepu in žvižgal, čez nekaj časa pa mi reče: »Koliko denarja imaš?«

Posegel sem v žep in privlekel z drobtinami in krušnami tobaka pomešane krajcarje in groše, preštel sem in rekel: »Eno krono in 30 krajcarjev!«

Pogledal me je in del:

»No, tedaj si kapitalist, jaz imam namreč dva groša; ker sva pa sklenila prijateljstvo, bodi med nama komunizem, tu imaš moja dva groša in jih prideni svojim, danes imaš ti banko!«

Dal mi je dva svoja groša, ki sem jih jaz utaknil v žep, potem sva pa šla molče dalje . . .

Prišla sva na rob planote in pot se je pred nama počela nizatiti, obstala sva in gledala . . .

Pred nama doli se je razprostiralo veliko mesto, visoki tvorniški dimniki so se dvigali kvišku, iz njih pa se je valil umazan dim, ki se je vlačil v celih oblakih nad mestom . . . šum in hrum se je dvigal do najinih ušes . . . stala sva in gledala, moj tovariš pa je pripomnil:

»Hm, novo mesto, pojva pogledat kako je!

In šla sva nizdol . . . pot je bilo zložna, toda Groga me je potegnjal za rokav in me vlekel za sabo, da sem moral teči . . .

tako sva prišla v mesto . . . hodila sva naokoli, brala imena trgovcev, občudovala izložbe, gledala hiše . . .

»Vse to sem že videl, vsa mesta so enaka, sit sem že gledanja.«

Potegnil me je v neko stransko ulico in vstopilo sva v malo žganjarno; pila sva žganje in Groga je rekel:

»Glej jaz spadam med ljudi, ki smo nekdanj živelj lepo! Oprosti, začel ti bom malo filozofirati, kajti za to sem pri žganju najbolj razpoložen!«

»Ah, dragi Groga, pusti me s filozofijo na miru, prihrani si to za drugi pot, sedaj pij!«

Zarežal se je moj prijatelj in rekel:

»Ugajaš mi! Da pustimo te stvari, pijva!«

Pil je in glasno cmokal z jezikom, dvigal malo steklenko proti nizkemu in zamazanemu oknu in mrmral:

»Dobro žganje! Veš prijatelj, meni je lastna bolestna sentimentalnost, ko sem imel dovolj prilike, da sem razmišljaj pri brezuspešnem delu, da sem zasanjal svoje življenje, pa sem videl kaj kmalu, da so me prevarili vsi upi in nade, ki sem jih nekdanj gojil po tem sem se pa udal utešljivemu in sicer zelo žalostnemu tolažniku — žganju! Nevem kako bi mogel sedaj živeti brez njega.

Popila, plačala in odšla sva; kupil sem malo kruha in šla sva v mestni park, sedla na prvo klopi, pojedla ga, potem pa legla vsak na eno klopi, in zaspala . . .

Ko sem se prebudil, bilo je že večer, poklical sem Grogo, ki e še trdno smrčal in odšla sva mesto na trg.

Trg se je začel počasi prazniti in kmalu izpraznil, midva pa sva še vedno hodila naokoli, gledala skozi špranje zastorov v kavarne in se enako zabavala . . .

Pozno je bilo že, zato zavijeva zopet o staro mesto v neko beznico, molče sva pila žganje; mučen mi je bil molk, začel sem zdehati, zato me praša Groga:

»Kaj ti je?«

Odgovorim mu:

»Zaspan sem!«

»Da prav imaš«, reče Groga, »treba bo gledati, da kje dobiva kako prenočišče!«

»Toda kje?«

»Hm to je prašanje, kaj meniš ti?«

Pomišljaj sem, a ničesar se nisem mogel spomniti, v parku na klopi se bi mi ne dalo prenočiti, zato Grogi nisem niti omenil: čez nekaj časa dem:

»Prišel sem na imenitno misel!«

»Govori!«

»Pojva ven na ulico, kričajva, delajva se pijane, policija naju čez noč zapre, in tako bovo imela zastonj prenočišče!«

Groga zamahne z roko:

»Bah, to je prevelika malenkost, da li se dal zapreti! Prišel sem na boljo idejo! Nato stopi k gostilničarju, govori nekaj časa ž njim, nato se vrne in mu reče:

»Mesta so se začela baviti s socijalnim prašanjem! In uvedli so nekaj koristnega za nas vagabunde! Pojd z mano!«

Nato sva skoro odšla.

Na ulici me je prijel pod roko in me vlekel za sabo, vstavila sva se pred staro hišo ustopila skozi temno vežo v velikansko sobo . . .

Bila sva v prenočevališču.«

Ob stenah so bile postelje in tudi po tleh je bilo nametano nekaj blazin. Ena svetilka je brleče razsvetljevala ogromni prostor . . . šla sva okoli in vendar našla prazno posteljo . . . slekla se in ulegla . . .

Tiho in mirno je bilo naokoli . . . le včasih se je čul kak globok vzdih . . . In zelo se mi je, da se vsi ti vzdihni združujejo v en pridušen sklik iz praznega srca, kakor obupen klic so se mi zdeli ti vzdihni po luči in svobodi iz ranjenih src pastorkov sreče, ki potujejo v težkih verigah železne usode skozi večno monotonijo bezplodnega življenja. — Mislil sem, Gropa pa mi je rekel :

»Ljubim take ljudi iz vsega srca in tako rad bi hladil njih žgeče rane; jaz ne poznam na svetu hudodelstva, hudodelci so ljudje, ki so zgrešili pot življenja in se ponesrečili . . . Vsi ti ubogi ljudje, ki so v dnu srca dobri, toda le radi obupa so postali lumpi in hudodelci, imajo za načelo kako življensko laž, in v ti laži žive naprej.«

Obrnil se je Gropa in ni več govoril, kmalu je začel smrčati . . .

Tako nekako čudno mi je postalo . . . kakor mora se je vlegalo name . . . in zdelo se mi je, kakor, da bi se dvignila iz za peči velika razmršena glava, uprle so se vame velike udrte oči in bulile vame . . .

Postalo me je strah . . . potegnil sem odejo preko glave, zamizal . . . in zaspal . . .

PAVEL GOLOB:

NAJVEČ ZDRAVILA.

IZ ŽIVLJENJA.

Sušec eden in dvajseti —
pratika pomlad oznanja,
marsikatera zaljubljena
duša o sreči sanja.

Pomlad, sreča — pravljici
za nedoraslo mladino
kakor imel nad sabo bi svet
nikdar oblačno jasnino!

Njima verjeti ni trohe ne smeš
In iz življenske lekarne
Največ zdravila si zoper srca
Kupiš bolezní nevarne.

Dva sem poznal; oj, ljubila se sta!
Njiju sanjavi načrti!
Upov pr:več in vresničenja nič
in umrla sta žalostne smrti . . .

Aforizmi.

En udarec z jezikom, ki srce zadene,
je koristnejši, kakor najhujša šiba.

Vzgojitelj otroka zasluži bolj ime oče,
kakor roditelj istega.

Če otroku kaj obljubiš, mu tudi iz-
polni; drugače ga sam učiš laži.

Kdo je bogat? Tisti, ki ima lepo ženo,
lepo posebno po duši.

Dva nosita lahko trikrat toliko, kakor
eden.

Ljubi bolj tega, ki ti pokaže tvoje
napake, kakor onega, ki te le hvali.

Ta da mnogo, ki da malo s prijaz-
nostjo.

Ne sedaj k mizi, dokler nisi nakrmil
svoje živine.

Mladost je venec rož, starost trnjeva
krona.

Kdor ima kruh v košari in vprašuje;
Kaj bom jutri jedel? je malosrčnež.

Vsak opazi vse slabe lastnosti drugih,
le svojih lastnih ne.

Kdor lahko probavi ovsenjak, naj ne
jede pšeničnega kruha.

Neki učenjak je rekel: mnogo sem se
naučil od svojih učiteljev, še več od
svojih prijateljev, največ od svojih učencev.

Še hujša in bolj pereča je krivica stor-
jena z besedo, kakor krivica storjena
z denarjem.

Beseda je, kakor bčela: ima med, pa
tudi želo.

Malo obljubi, mnogo drži.

Ne vabi nikogar k sebi na kosilo, ker
upaš, da ne bo prišel in ne ponujaj ni-
komur darov, ker upaš, da jih ne bo
vsprejel. Naj usta ne govore drugače,
kakor misli srce.

Smešnice.

Edina skrivnost: »Kaj vse te ženske
izklepetajo, to je že res silovito«, se je
pritoževal mož svojemu prijatelju; »mi-
slim, da ne zamolčijó ženske sploh no-
bene skrivnosti«. —

»Motiš se — nekaj le ne izdajo«. —
»Kaj?« — »Svojo starost«.

Kakšen razloček je med Evo in med
kavo? —

Eva je bila pra-žena, kava je pa pra-
žena.

Prisega: Ona: Ali me boš vedno
tako ljubil, kakor zdaj?

On: Prisegam ti, srce moje. Ti si
moja nevesta in boš večno ostala.

Natrkani gost: Ali meni se zdi, da
sem imel palico s seboj.

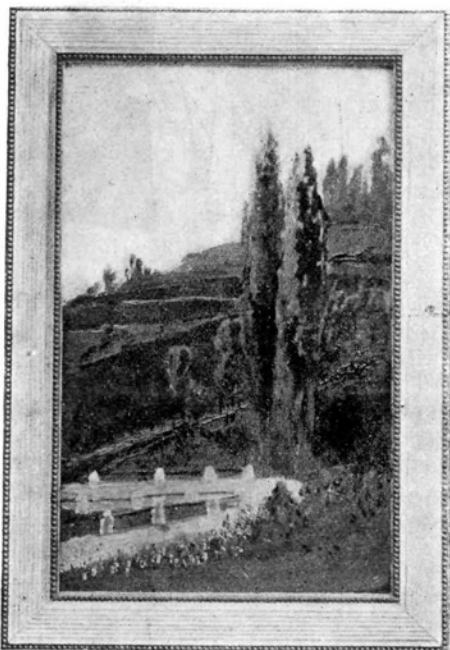
Krčmar: O, to ima vaša šens pred
vežo.

?? UGANKE ??

Razpisujemo danes

četrti natečaj ugank

er si želimo najštevilnejše udeležbe. Pogoji so ti: Rešitve naj se dopošljejo najkasneje do 20. aprila. Naslov: „**Domači Prijatelj**“ v Pragi VIII. Pravico do izžrepanja imajo samo odjemalci Vydrove žitne kave in člani njihovih družin. Število rešenih ugank ne odločuje, morajo biti ali najmanj 3 uganke rešene.

== Cene so: ==

1. A. Häusler: *Iz praške okolice* (krasna slika z okvirjem, original).
2. *Garnitura vaz.*
3. H. Sienkiewicz: „*Križarji*“ (krasno vezana).
4. Slika: „*Postojnska jama*“ (z okvirjem).
5. *Figurina.*
6. Janko Krsnika „*Zbrani spisi*“ (krasno vezani).
7. in 8. po 3 skudelice za kavo.

Dobitki tretjega natečaja

so bili izžrebani sledečim rešilcem:

1. Bronasta mizica za cvetlice: *J. Žirovnik*, nadučitelj, Gorje.
2. Ivan Cankar: »Ob Zori« (krasno vezana): *Karolina Deleja*, c. kr. poštarica, Rečica.
3. Skrinjica za smodke: *J. Kalan*, župnik v p. Blej. Dobrava.
4. Slika: »Kamnik« (z okvirjem): *Janez Zaplotnik*, veleposestnik, Letenice.
5. Figurina: *Ivana Teršavec*, šol. sluga hči Jarenina.
6. Vekoslav Spindler: »Zapihal je jug« (krasno vezana): *Jožef Glažar*, gimnazijec, Barkovlje pri Trstu.
7. in 8. po 3 skudelice za kavo: *Zefka Šuster*, Sv. Jurij ob juž. žel. *Matija Wutt*, kmetovalec na Ločilu.

37. Konjiček.

Kristina Kamnikar, Osek.

	so			pla			
	ce	stra	be	ke	sti	to	
nem	zdra	re	ste	če	in	nja	čvr
	žnim	le	ve	ve	cve	lju	
	kjer	vi	Na	jaz	gle	pa	
mo	go	ju	vo	vda	dje	vo	po
	ša	str	ro	prot	grem	dat	
	na				lja		

38. Palindrom.

Anica Omejščeva, Ljubljana.

Drevo sem vitko košato
 In gozd zeleni dom je moj;
 Obleke nikdar si ne slečem
 I v zimi hranim plašček svoj.
 Obrni me — in v širnem sveti
 Pri ljudstvih raznih me dobiš,
 Naj črne so, naj bele polti,
 Ker vsem se gre jim za — drobiž.

39. Računska uganka.

Valentin Zablachan, Glinje,

9	7	3
4	2	8
5	1	6

Sestavite te številke tako, da dobite, če jih štejete v napičnem, vodoravnem in diagonalnem smeru — 15 —

40. Uganka.

I. K., Gorica.

- . . . a žensko ime
- . . . a vsak jo ima
- . . . a so pri hiši
- . . . a hišna oprava
- . . . a kmet jo rabi
- . . . a bistra reka
- . . . a oseba.

41. Logograf.

Silvester K.

S s ne manjka ga nikjer,
 z v ti je mogočna zver;
 z d nestane, kadar zima
 sitna, mrzla k nam prikima;
 s k se rabi kot zdravilo
 pitno ali kot mazilo;
 z n lastnost je, toda slaba,
 ker pač kaže, da se raba —
 naj so časi dobri, hudi —
 rok in uma silno stud;
 s p pa zopet je lastnost:
 kot zunanja če se kaže,
 rada se očem le laže,
 kod notranja je čednost.

42. Magični kvadrat.

B. Pavlič, Gradec.

a	a	a	a	a
a	a	a	a	a
b	i	g	u	i
k	p	r	r	s
s	t	t	t	t

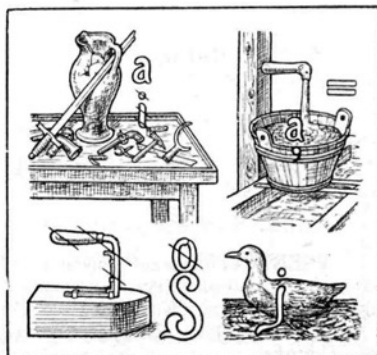
43. Uganka.

Fr. Berdnik, Sp. Laže.

Sestavite iz sledečih besed koristen pregovor: Žgan, večje, poka, mori, roj, kihne, kuha, čim, glad.

44. Rebus.

Fr. Rojec, Radovljica.

45. Kraljevi sprehod.

Boris Zupan Ljubljana.

Bo	vas?	ko	Ka	je	čar	če	in	ri	I-
bo	že	pri	vi:	vo	Lon	O	hče	mel	je
že:	sa	Bog	po	zdra	tar.	zanj!	ri	če	o-
nam	daj	mo	mo	dež	Stri	te	hče	dve	O-
soln	ga	pe	ja	Sa	li	Sip	bro	je	mo
vre	ca,	le	že;	je	Jo	Mo	do	žil	o-
me	su	se	bo	Zlož	tre	vi,	šo	je	be
ši	na,	Da	Ko?	že	ja	ba	rej	sta	vt
po	so	nam	Bo	Ka	ze	len	mlaj	ju	nar
če	lon	da	kaj?	pa	gle	dat	in	šo	dal
na.	Mo	zanj!	li!	je	gre;	po	nar	čar	lon
li	te	Zdaj	mo	ko	Ka	vi	je	K vrt	ju

46. Uganka.

Ivan Križman, Sv. Ivan.

1
 . 1
 . . 1
 . . . 1
 1
 1

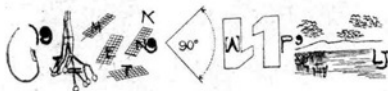
47. Homonim.

I. X. u Y.

— mine april, — — obudi naravo v
 novo življenje.

48. Rebus.

Solojev, Praga.

49. Uganka.

Rubin, Praga.

Čitaj naprej —
 Znano je staro ime,
 Čitaj nazaj —
 Je sreča sveta in gorje.

50. Križ.

Vekoslav Burja, Ljubljana.

1
 3 2 1
 1 2 1 2 3
 1 2 4
 3

51. Uganka.

Fr. Rojec, Radovljica.

Nimam spomina in vendar vse vem
 Nimam jezika in vendar ljudem
 Vse, kar me vprašajo, točno povem.

VSEBINA: Roman Romanov: *Mogoče . . .*; Samko Cvetko Marin: *Pred plesom in na plesu*; Vekoslav Špindler: *Prt*; P. M.: *Na naboru*; Borisov: *Na morju*; Rudolf Šega: *Kam plovemo*; Zvonimir: *Mrtveci*; Josip Bekš: *Zahotelo se mi je . . .*; Vitelj Jelenc: *Na potu*; Pavel Golob: *Največ zdravila*; *Aforizmi*; *Smešnice*; *Uganke*.

Rešitve ugank v 3 štev.

21. Drevo, Dover, Vedro. 22. Bog, rog, nog, log. 23. Dihur, omara, burja, krava, ropar. 24. Kos, sok. 26. Pase, pa se. 28. Talar, Bilin, Galac, Solon. 29. S. ves, sever, sev, r. 31. Boljše je prihranjeno jajce, kakor sneden vol. 32. Boljše lačen zaspati, kakor dolžan ostati. 33. Ook, bira, orač, kača. 34. Voda, oda, da, a.

25. Lepe sanje so mladosti leta
Kaj si mladež vse obeta!

Ali vse, ko pena hitro zgine,
Sreče doba naglo mine.

27. »Pred vsem ti bodi za poštenje,
Ne želi tujega blaga!
Tako me mati je učila,
Ki jako skrbna je bila.

Izpolnjeval to jaz sem vedno
A zdaj pa če me stane vrat,
Okradem ustne ti rudeče,
Za tvoj poljub postanem tat.

30. Kar mislim s tem, beži in mine,
da nihče ga ne vstavi in nikdar.
Zdravnik je, zdravi bolečine
bezplačno — ni mu za denar.

In ima zob, ki ne boli ne gnije,
četudi melje noč in dan;
on vsemu venec konca vije,
le sebi ne, le on ni vgnan.

Čas.

Za družbo sv. Cirila i Metoda.

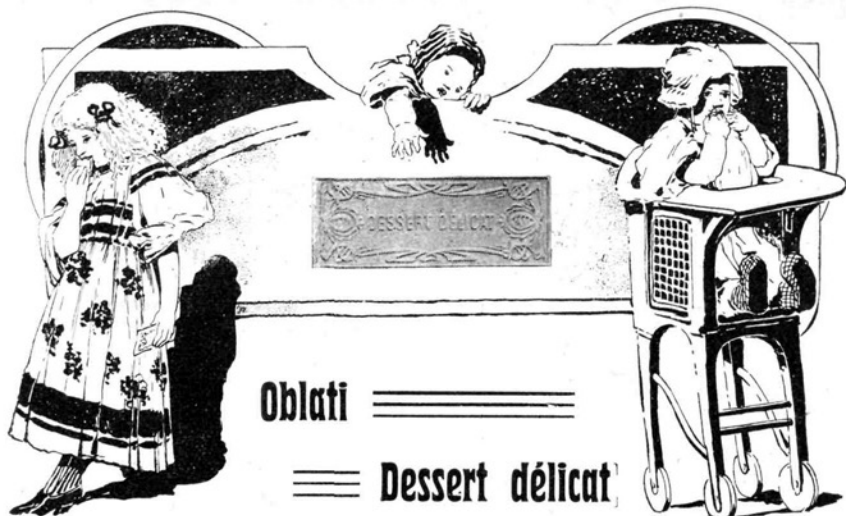
Prispevki za pokroviteljstvo »Domačega Prijatelja«: Prenos iz 3. štev.: K 53.—; Avgust Cajuko, učitelj, Skomarje 50 v.; skupaj K 53·50.

Listnica uredništva.

Rokopisi in pisma tikajoča se uredništva naj se adresujejo: **Zofka Kveder-Jelovškova, pisateljica, Zagreb, Kukovičeva ul. 24, Hrvatsko.** Rešitve ugank, naročila, reklamacije i t. d. pa na naslov: „Domači Prijatelj“, Praga VIII., Česko.

„ISKRE“

zaradi tehničkih poteškoč še niso izšle. Prosim zato vse naročnike potrpljenja. Cena s pošt. 2 K 20 h. — Naroča se direktno pri pisateljici **Zofki Kveder-Jelovškovi, Zagreb, Kukovičeva ul. 14.**

so poslastica, ki je ne kupite nikjer. Niso to le prazne besede. Mnoge gospodinje ponudijo gostu najrajše oblato, ker so dobre in hitro pri roki.

Za razne slavnosti, svatbe, krste i t. d. ni primernejšega deserta, kakor naši oblati, katerih blagovolite naročiti vselej rajše več, ker bi vam pošle prej, predno pride nova pošiljka. Polnjeni so z medovim kremom, ki obdrži svojo prijetno vlažnost dolgo dobo. Lahko sodite iz sledečega pripisanega nam dopisa, kakšen okus imajo naše oblato:

Velecenjeni gospod!

Ko sem dobil od Vas naročeno pošiljatev oblát **Dessert délicat**, sem bil jako presenečen. Predstavljal sem si jih take, kakor jih prodavajo sploh v trgovinah; ali to je nekaj čisto drugega. Imajo tako izvrsten okus, da sem si moral tudi zdaj pri pisanju eno vzeti. Moram priznati, da je vsaki, kdorkoli jih je okusil poln hvale in Vaše Dessertke tudi povsod kar najtoplejše priporočila. Za svatbe in botrine ne more biti nič boljšega.

Z pristrčnim pozdravom

Ludvig Komrda,
v Lysicích (Češko).

1 škatulja (50 kosov) 3 K.

O p o z a r j a m o :

Naš zavod je pod nadzorstvom priseženega kemika in lastnika kem. anal. laboratorija I. Koblica v Pragi II. Vse surovine služeče k proizvodnji naših izdelkov so preskušane in nadzorstvo imenovanega gospoda nam omogočuje podavati v vsakem smeru izdelke najboljše kakovosti.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Solnce bo postajalo od dne do dne toplejše. Gorkota raste a raste tudi žeja. S čim jo hočete ugasiti? S pivom, z vinom?

Po pivu in vinu ste še bolj medli; mesto da bi se osvežili vam postanejo udje težki, pri duševnem delu pa misli lene in raztresene.

Pokusite „Ambo.“

S svojim kiselkastim okusom osveži in ohladi izvrstno. Oglenčeva kiselina, ki se pri tem razvija, deluje na želodec tako dobro, da vam s polnim prepričanjem priporočamo »Ambo« tudi pri bolenju glave. Ne pozabite na noben izlet vzeti seboj naše šumeče bonbone; gospodarji dajte svojim delavcem posebno ob žetvi »Ambo.« V mnogih tovarnah so upeljani naši šumeči bonboni in uživajo se še rajše, kakor pivo.

Bolnikom, posebno pri vročinskih boleznih, so priporočani naši šumeči bonboni «Ambo.»

Na kar posebno opozarjamo, so surovine, iz katerih se »Ambo« izdeluje, ker so najboljše kakovosti in najdražje cene. Velik razloček je v teh snoveh. Slabejša vrsta obseza sledove svinca in žveplene kiseline, ki učinkujeta škodljivo na ljudski organizem. »Ambo« nima teh snovi, to jamčimo.

1 škatulja 50 kosov 2 K.

Vydrova žitna kava se razpošilja čisto posebej. Zato je potreben za druge izdelke poseben porto. Da se ne bi naši izdelki preveč podražili blagovolite naročiti najmanj za 6 K (razun žitne kave) in mi pošljemo blago poštne prosto. Za manj, kakor za 6 K (cele škatulje) tudi dragovoljno pošiljamo, kar se samo po sebi razume, — vendar ne poštne prosto.

Vydrova tovarna hranil v Pragi VIII.

Ne dajte otrokom zrnate kave!

Škodite jim, ker slabite s strupenim kofeinom njihove nežne organe in sami povzročate slab in nezdrav razvoj otrok. Zakaj uničujete nežno telo otroka ravno v dobi, ko potrebuje najbolj dobre hrane k svojemu razvitku? Mleko otroci neradi pijejo, mnogo rajši imajo kavo. Nadomestite ali čim prej škodljivo zrnato kavo z **Vydrovo žitno kavo**. Vsako razjašnjevanje je odveč. Žito je hranljivo, ima zdrave in koristne snovi! In kar je glavno: otrok naučen na Vydrovo žitno kavo ne bo pil več druge. Zrnate kave niti ne pokusi, ker mu je zoprna. Samo izvolite poskusiti!

Zahtevajte vzorek!

Praktična steklenica.

Priporočamo gospodinjam **steklene posode** za Vydrovo žitno kavo, ki na ta način spravljena, obdrži celo leto lastnosti kave sveže pražene, ker je v suhem in v absolutni čistosti.

Steklenico 8litrovo (v katero gre skoro cela naša poš. pošiljka žitne kave) z brušenim zamaškom računamo 1 K 80 h; zabojček za pošiljatev stoji 44 h. Poštni porto plačamo mi, ali zaračunamo, da bi ne moral adresat doplačevati. Steklenico napolnjeno s kavo **se ne more** pošiljati, ker je že sama na sebi dosti težka in bi ne izdržala poštne ekspedicije.

Našim gg. odjemalcem pošiljamo brez poštne povzetje, kakor navadno.

Izdajatelj in lastnik: **F. Vydra** v Pragi VIII.

Odgovorna urednica: **Zofka Kveder-Jelovšek**, Zagreb.

Tisk C. Albrechta (Maravić i Dečak), Zagreb.